

Visie Spelen, Ontmoeten en Bewegen in de openbare ruimte

Buiten wil je zijn!

13 maart 2025

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
1. Spelen, Ontmoeten en Bewegen in Delft	5
Aanleiding	6
1.1 Leeswijzer	6
2. Buiten wil je zijn; daar willen we naartoe!	7
2.1 De stad is beweegvriendelijk	8
2.2 De stad nodigt uit tot spelen	8
2.3 De stad faciliteert ontmoetingen	8
3. Buiten wil je zijn; hoe komen we daar?	9
3.1 Eén ambitie	10
3.2 Drie strategische doelstellingen	10
4. Spelen, ontmoeten en bewegen; waar staan we nu?	11
4.1 Huidige stand van voorzieningen	12
4.2 Trends en ontwikkelingen	12
4.2.1 Spelen	12
4.2.2 Bewegen	15
4.2.3 Ontmoeten	16
4.3 Onderzoek naar beleving van bewoners	17
4.4 Conclusie	18
5. Buiten wil je zijn: wat gaan we doen?	19
5.1 De openbare ruimte is uitnodigend en passend bij de behoefte	20
5.2 Slimmer gebruik maken van de beschikbare ruimte	21
5.3 Bestaande ruimte (beter) verbinden	22
6. Buiten wil je zijn; hoe gaan we dat doen?	23
6.1 Beheerplan en financiën	24
6.2 Vervolg: Visie Openbare Ruimte	24

Samenvatting

De openbare ruimte speelt een cruciale rol in het dagelijks leven van Delftenaren. Het is de plek waar mensen elkaar ontmoeten, waar ze op een laagdrempelige manier bewegen en waar kinderen spelenderwijs de wereld ontdekken. Zo draagt een goed ingerichte openbare ruimte bij aan een gezonde leefstijl, sociale cohesie en een prettige leefomgeving.

De gemeente investeert al langer in een uitnodigende buitenruimte, maar het beleid is sinds 2012 niet geactualiseerd. In 2017 werd de *Visie Sport en Bewegen* vastgesteld, met als doel een gezonde leefstijl te bevorderen. De coronaperiode onderstreepte het belang van toegankelijke buitenruimte. Deze geactualiseerde visie richt zich op het creëren van een gezonde, beweegvriendelijke openbare ruimte en vormt de basis voor het vaststellen van wat nodig is om spelen, ontmoeten en bewegen te behouden, te verrijken en te versterken.

Toekomstbeeld Delft 2040

Delft in 2040 is een stad waar buiten zijn vanzelfsprekend is. De stad biedt uitnodigende, groene en veilige plekken waar kinderen spelen, volwassenen sporten en burens elkaar ontmoeten. Beweegvriendelijke infrastructuur, zoals autoluwe paden en multifunctionele sport- en speelruimtes, moedigt inwoners aan om een actieve en gezonde leefstijl te omarmen. In elke wijk zijn voldoende plekken waar mensen van alle leeftijden en achtergronden elkaar kunnen treffen, wat bijdraagt aan een sterk gemeenschapsgevoel.

Strategische doelen

Om dit toekomstbeeld te bereiken, zijn drie hoofddoelen geformuleerd:

1. *Een uitnodigende en toegankelijke openbare ruimte*
De inrichting van de buitenruimte sluit beter aan op de behoeften van verschillende leeftijdsgroepen en doelgroepen. Groene, veilige en aantrekkelijke plekken stimuleren beweging en ontmoeting.
2. *Slim en efficiënt gebruik van de beschikbare ruimte*
Multifunctioneel gebruik van bestaande ruimte, waarbij spelen, ontmoeten en bewegen worden gecombineerd met andere stedelijke functies.
3. *Verbeterde verbindingen en toegankelijkheid*
Spel-, sport- en ontmoetingsplekken worden beter met elkaar verbonden door middel van veilige en logische loop- en fietsroutes.

Huidige situatie en trends

Delft beschikt al over een groot aantal voorzieningen, variërend van speel- en sportplekken tot recreatiegebieden, looproutes, pleintjes en parken. Uit onderzoek blijkt echter dat er duidelijke verbeterpunten en ontwikkelingen zijn die om aandacht vragen:

- Kinderen spelen minder buiten door een gebrek aan uitdagende en veilige speelplekken;
- Overgewicht bij volwassenen en kinderen neemt toe, vooral in bepaalde wijken;
- Eenzaamheid is een groeiend probleem, zowel onder jongeren als ouderen;
- Bewoners ervaren een tekort aan groen en veilige wandel- en fietsroutes.

Aanpak

Om Delft een stad te maken waar iedereen graag buiten is, gaan we met bewoners en partners aan de slag met de drie hoofddoelen. Immers, samen maken we de stad. De behoeften van bewoners staan bij deze aanpak centraal. Per wijk worden wijkkaarten opgesteld met gerichte maatregelen die spelen, bewegen en ontmoeten stimuleren. Hierbij letten we op voorzieningen, toegankelijkheid, inclusiviteit, uitdaging en variatie.

Uitvoering en financiering

Deze visie wordt gerealiseerd binnen de bestaande beheerplannen, met aandacht voor slimme combinaties van stedelijke functies. Extra financiering wordt gezocht via subsidies en samenwerkingen met maatschappelijke organisaties. De participatie van bewoners en lokale partners speelt een centrale rol bij de verdere uitwerking en implementatie.

Conclusie

Deze visie schetst de koers voor Delft om in 2040 een stad te zijn waar iedereen graag buiten is. Door een slimme inrichting, betere verbindingen en een bewuste focus op gezondheid en sociale interactie wordt de openbare ruimte een plek die spelen, bewegen en ontmoeten stimuleert en vanzelfsprekend maakt.

I. Spelen, Ontmoeten en Bewegen in Delft

Aanleiding

Een van de meest laagdrempelige manieren voor Delftenaren om in beweging te komen, begint direct bij hun eigen voorkeur. De openbare ruimte biedt volop mogelijkheden om te bewegen, zowel individueel als in groepsverband, georganiseerd of spontaan. Voor kinderen is het dé plek om spelenderwijs zichzelf en hun omgeving te ontdekken. Bovendien ontmoeten bewoners elkaar buiten vaker dan binnenshuis, wat bijdraagt aan sociale verbinding. Er is dus alle reden voor Delftenaren om vooral naar buiten te gaan. Buiten wil je zijn!

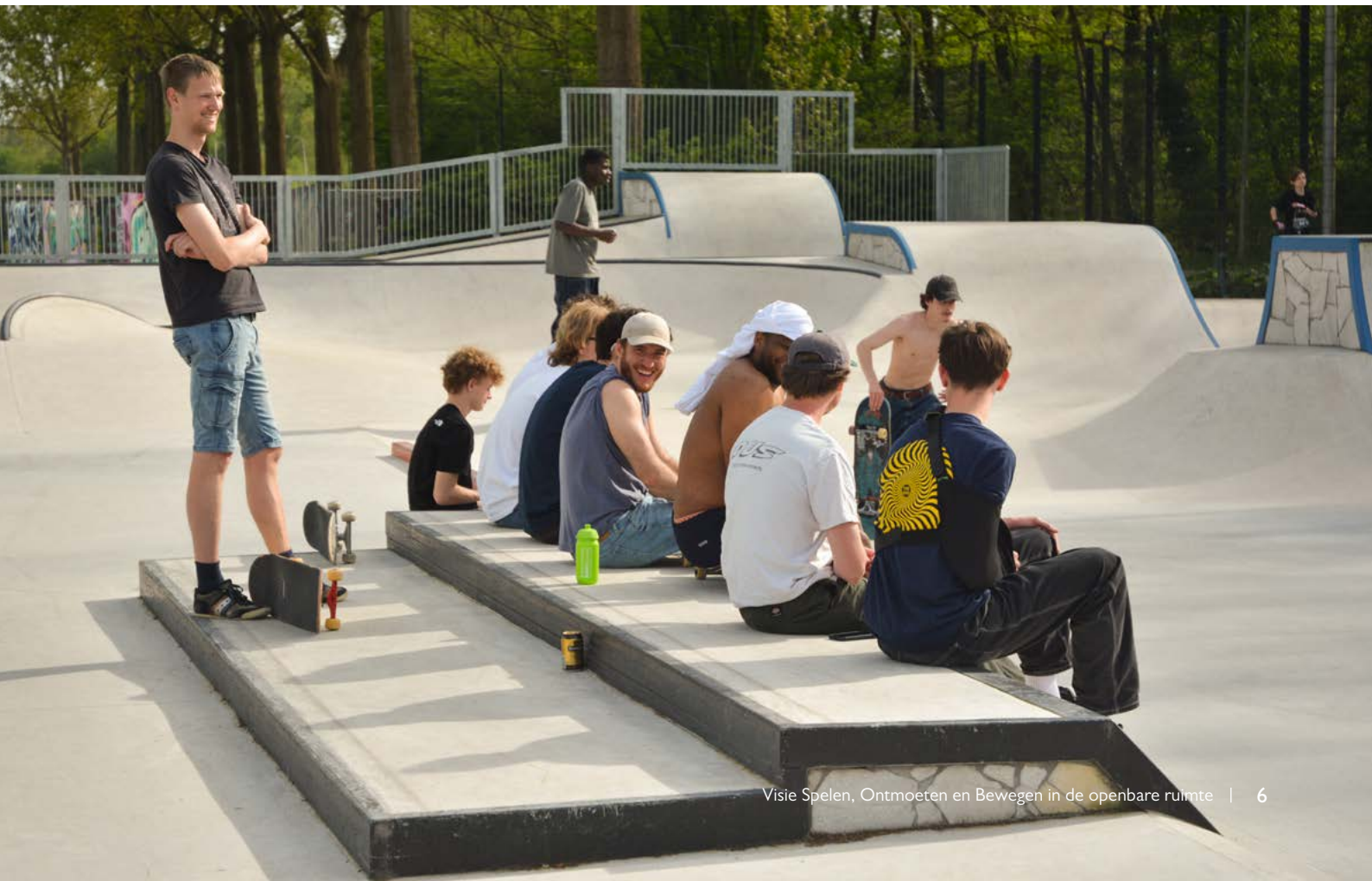
De gemeente investeert al langer in een goed ingerichte, functionele openbare ruimte die uitnodigt tot spelen, ontmoeten en bewegen. Het meest recente beleid hierover staat in de nota *Bewegen, Spelen en Sporten 2009-2012*, maar is sindsdien niet geactualiseerd. In 2017 stelde de gemeente de *Visie Sport en Bewegen 2017-2025* vast, waarin vier strategieën zijn opgenomen om een gezonde leefstijl te stimuleren. Een van die strategieën is *Delft, stad van sport en bewegen*. Juist in de openbare ruimte liggen grote kansen om de beweegparticipatie te verhogen. Steeds meer mensen maken er gebruik van, zowel in georganiseerd als in ongeorganiseerd verband. De coronaperiode heeft deze waardevolle functie van de openbare ruimte verder onderstreept.

De openbare ruimte is echter meer dan een plek om te bewegen. Het is ook een natuurlijke ontmoetingsplek voor bewoners van alle leeftijden. De openbare ruimte vormt de directe leefomgeving die wordt gedeeld met buurtbewoners.

Een goede inrichting stimuleert laagdrempelige ontmoetingen en kan zo de onderlinge verbondenheid versterken. Daarmee speelt de openbare ruimte een cruciale rol in het bevorderen en behouden van sociale cohesie binnen buurten en wijken. Dit versterkt niet alleen de gemeenschapszin, maar ook de zelfredzaamheid van zowel de wijken als hun inwoners.

1.1 Leeswijzer

Na deze inleiding schetsen we in hoofdstuk 2 een droombeeld van hoe sporten, ontmoeten en bewegen in de openbare ruimte in Delft er in 2040 uitzien. Vervolgens leggen we in hoofdstuk 3 uit hoe we dat willen bereiken, aan de hand van drie strategische doelstellingen. Om richting te geven aan de invulling van deze doelstellingen, beschrijft hoofdstuk 4 de huidige situatie: waar staan we nu? In hoofdstuk 5 wordt concreter uitgewerkt wat we de komende jaren gaan doen, en in hoofdstuk 6 hoe we dat gaan realiseren.

A photograph of a man in a white and dark blue striped sweater and dark shorts pushing a black stroller on a wooden boardwalk. The boardwalk has a metal railing with wooden posts. To the left is a body of water, and to the right is a dense field of tall, golden-brown reeds. In the background, a blue building with a sign that says 'Zouk open' is visible. The scene is lit with warm, golden light, suggesting late afternoon or early morning. A solid green square is in the top left corner.

2. Buiten wil je zijn; daar willen we naartoe!

In 2040 ziet Delft er anders uit dan nu. De verdere verstedelijking en veranderingen in werk en vervoer vragen om aanpassingen in de stad, bij bewoners en bij bedrijven. Ook ontwikkelingen op het gebied van spelen, ontmoeten en bewegen zijn van grote invloed. Veel van deze veranderingen komen samen in de openbare ruimte. In 2040 is Delft een stad waar iedereen graag buiten is: een aantrekkelijke, gezonde en uitnodigende omgeving voor jong en oud. Hoe ziet dat eruit?

In 2040 willen alle Delftenaren het liefst naar buiten en daar blijven. De stad bruist van leven: kinderen rennen lachend over avontuurlijke speelpleinen, klimmen in bomen en laten hun fantasie de vrije loop in groene speelzones. In iedere wijk zijn levendige ontmoetingsplekken waar burens elkaar spontaan treffen. Op autoluwe paden fietsen mensen ontspannen naar hun bestemming, terwijl anderen genieten van een koffietje op een terras aan het water. Sport en beweging zijn overal zichtbaar: ouders doen yoga in het park terwijl hun kinderen op blote voeten door het gras rennen, sporters gebruiken innovatieve fitnesstoestellen langs hardlooproutes en ouderen wandelen gemoedelijk over schaduwrijke, boomrijke paden. Op warme dagen zoeken mensen verkoeling bij stadsfontein en in groene binnentuinen. Delft is een stad waar het buitenleven vanzelfsprekend is en waar elke straathoek uitnodigt tot spelen, bewegen en ontmoeten.

2.1 De stad is beweegvriendelijk

Delft is in 2040 een gezonde, beweegvriendelijke en leefbare stad. Zowel in bestaande wijken als bij nieuwe gebiedsontwikkelingen staat het creëren van een gezonde leefomgeving centraal. De stad nodigt uit om eropuit te trekken en in beweging te komen. Er zijn voldoende mogelijkheden om te wandelen en te fietsen, evenals diverse speelplekken en recreatieve routes. Bewegen en ontspannen dragen bij aan een gezonde leefstijl en versterken sociale contacten. Groene openbare ruimtes spelen hierin een belangrijke rol. Planten en bomen verbeteren de luchtkwaliteit, leggen CO₂ vast en zorgen voor voldoende schaduwrijke en koele plekken, waardoor de stad ook in warme zomers aangenaam blijft.

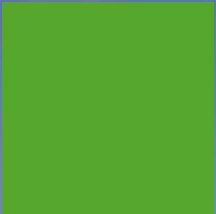
2.2 De stad nodigt uit tot spelen

In 2040 spelen kinderen volop buiten. Via spel leren zij zichzelf en de wereld om hen heen kennen. Spelen draagt bij aan hun motorische ontwikkeling en sociale vaardigheden. De eigen buurt en wijk moeten uitnodigen en uitdagen om samen buiten te spelen. Inclusieve en toegankelijke speeltuinen zijn hierbij essentieel, zodat ieder kind kan meedoen. Er zijn ook volop informele speelplekken, waar kinderen zelf verzinnen wat ze doen. Door een variatie aan speelplekken aan te bieden, wordt buitenspelen voor iedereen leuker en vanzelfsprekender.

2.3 De stad faciliteert ontmoetingen

Delftenaren komen in 2040 op een laagdrempelige en ongedwongen manier met elkaar in contact. Dit versterkt het gemeenschapsgevoel en vergroot de sociale betrokkenheid in buurten en wijken. De inrichting van de openbare ruimte speelt hierin een sleutelrol: goed ontworpen ontmoetingsplekken stimuleren toevallige ontmoetingen en maken het makkelijker om sociale contacten te leggen. Kleine contactmomenten kunnen uitgroeien tot waardevolle relaties en helpen eenzaamheid te voorkomen.

3. Buiten wil je zijn; hoe komen we daar?

Delft, de stad waar je buiten wilt zijn in 2040. Dat is onze stip op de horizon. Maar hoe komen we daar? We bereiken dit door als gemeente, bewoners en diverse partners in de stad met elkaar mee te denken en samen te werken op verschillende niveaus, zowel vanuit de sociale opgave als de fysieke ruimte.

3.1 Eén ambitie

Delft, de stad waar je buiten wilt zijn in 2040. Dat is onze ambitie. Om daar te komen, focussen we op drie strategische doelen die ons richting 2040 helpen om van Delft een stad te maken waarin spelen, ontmoeten en bewegen in de openbare ruimte een vanzelfsprekende keuze is, zowel bewust als onbewust.

Drie strategische doelen:

1. De openbare ruimte nodigt uit, stimuleert en past bij de behoefte;
2. Slimmer gebruik maken van de beschikbare ruimte;
3. De bestaande ruimte (beter) met elkaar verbinden.

Bovenstaande doelstellingen gelden op alle niveaus in Delft: in de eigen buurt, in de wijk en voor de hele stad. Buiten willen zijn dicht bij je eigen huis en in de stad. Overkoepelend boven deze ambities hangt het uitgangspunt van de sociale opgave: een gezonde en leefbare stad. Dit willen we vooral samen doen - met de gemeente, bewoners en partners in de stad. Samen maken we immers de stad! De openbare ruimte behoort aan alle Delftenaren; dat vraagt om breed draagvlak en een gedeelde verantwoordelijkheid.

3.2 Drie strategische doelstellingen

1. De openbare ruimte nodigt uit, stimuleert en past bij de behoefte

De huidige openbare ruimte wordt al gebruikt door Delftenaren om te bewegen, te spelen en elkaar te ontmoeten. Door (nog) meer in te zetten op een uitnodigende inrichting die aansluit bij de wensen, behoeften en vaardigheden van de bewoners, stimuleren we een gezonde leefstijl en het gebruik van de openbare ruimte verder. Het wordt daarmee een logische keuze om naar buiten te gaan en in beweging te komen. Aantrekkelijk ingerichte groene plekken dragen bij aan de fysieke en mentale gezondheid en versterken de sociale cohesie. Welke maatregelen nodig zijn, vraagt om een nadere uitwerking per wijk en buurt. Samen met de *Visie Groen en Biodiversiteit*, *Visie op de versterking van de Sociale Basis* en de *Visie Openbare Ruimte* wordt nader invulling gegeven aan deze doelstelling.

2. Slimmer gebruik maken van de beschikbare ruimte

Spelen, bewegen en ontmoeten dragen bij aan een gezonde leefstijl van bewoners. Deze functies kunnen mogelijk vragen om (meer) ruimte in de openbare ruimte. Delft staat echter voor grote uitdagingen, die ook beslag leggen op de openbare ruimte. Alle ambities moeten gerealiseerd worden in de 24 km² die Delft rijk is. Om Delft aantrekkelijk te houden om te wonen, werken, studeren en verblijven, is het essentieel om ruimte te creëren voor al deze functies. Dit vraagt om slim gebruik van de bestaande ruimte en het combineren van verschillende functies.

3. De bestaande ruimte (beter) met elkaar verbinden

Door plekken voor spelen, bewegen en ontmoeten met elkaar te verbinden, kunnen bewoners zich op een logische en prettige manier bewegen door de stad en rondom de stad. Juist die samenhang en inrichting van een veilig en prettig netwerk maakt dat jong en oud de buurt, wijk en stad al spelend en bewegend op een laagdrempelige manier kan ontdekken.

In de *Visie Groen en Biodiversiteit* is de doelstelling geformuleerd voor een sterke doorlopende hoofd groen- en waterstructuur door de stad die parken en groene- en waterrijke plekken aan elkaar verbindt. Deze structuur leent zich ook voor spelen, bewegen en ontmoeten. Samen met de *Visie Groen en Biodiversiteit* werken we dit verder uit.

Hoe gaan we dit realiseren?

Om te bepalen hoe we voorgaande ambities gaan invullen, kijken we in het volgende hoofdstuk eerst naar ons vertrekpunt, relevante trends en ontwikkelingen en de uitkomsten van een vragenlijst die in het kader van deze visie is uitgezet.

4. Spelen, ontmoeten en bewegen; waar staan we nu?

Delft is een compacte stad met diverse wijken en buurten, elk met zijn eigen samenstelling en behoeften. Sommige voorzieningen zijn bedoeld voor de hele stad, terwijl andere juist een wijk- of buurtfunctie hebben. De inrichting van de openbare ruimte wordt bepaald door de behoeften van bewoners en de (multi)functionaliteit van de plekken.

Onze inzet is om van Delft een stad te maken waar mensen graag buiten zijn. Om dit te bereiken, is het belangrijk inzicht te hebben in de huidige situatie: waar staan we nu als het gaat om spelen, ontmoeten en bewegen in de openbare ruimte? En welke trends en ontwikkelingen beïnvloeden de behoeften van de inwoners?

We beginnen niet vanaf nul met de inrichting van onze openbare ruimte. In Delft zijn al veel voorzieningen voor spelen, ontmoeten en bewegen. In dit hoofdstuk geven we een beeld van hoe we er kwantitatief voor staan. Deze data vullen we aan met kwalitatieve informatie, bijvoorbeeld over sport- en beweegparticipatie, cijfers over het speelgedrag van kinderen en sociaal-maatschappelijke vraagstukken, zoals eenzaamheid.

4.1 Huidige stand van voorzieningen

Om te begrijpen hoe we ervoor staan, brachten we in kaart welke voorzieningen er al zijn en hoe deze verspreid zijn over de stad. In Delft zijn:

- ongeveer 212 speelplekken, waarvan circa 28 gecombineerde speel- en sportplekken;
- 38 openbare sportplekken;
- 3 grote natuur- en recreatiegebieden;
- aantrekkelijke looproutes;
- diverse verblijfsplekken, zoals pleintjes en parken;
- 4 speeltuinverenigingen en 2 kinderboerderijen, met een eigen bestuur en programmering, vaak afgesloten in de avonden;
- schoolpleinen en gemeentelijke buitensportparken, die actief gebruikt worden maar buiten deze visie vallen omdat ze niet openbaar toegankelijk zijn.

4.2 Trends en ontwikkelingen

De laatste jaren is het gebruik van de openbare ruimte – mede door de coronapandemie – veranderd. Daarnaast zien we een aantal trends met betrekking tot gezondheid, leefstijl en sociaal welzijn. Hieronder bespreken we enkele relevante ontwikkelingen.

4.2.1 Spelen

Kinderen spelen steeds minder buiten

In Nederland spelen kinderen steeds minder buiten¹. Dit komt bijvoorbeeld doordat er te weinig veilige speelplekken zijn. Ook de hogere prestatiedruk bij kinderen, het gebruik van beeldschermen en het feit dat ze minder vaak alleen mogen buiten spelen kunnen oorzaken zijn². In Nederland speelde in 2021 één op de vijf kinderen tussen de 6 en 12 jaar bijna dagelijks buiten. Bijna één op de zes kinderen speelde nooit buiten. Daarbij speelde 44% van de kinderen in de leeftijd van 4 tot 7 (bijna) dagelijks buiten. Bij kinderen tussen de 8 en 11 jaar was dit 36%³.

Gedifferentieerd aanbod per leeftijdsgroep is van belang

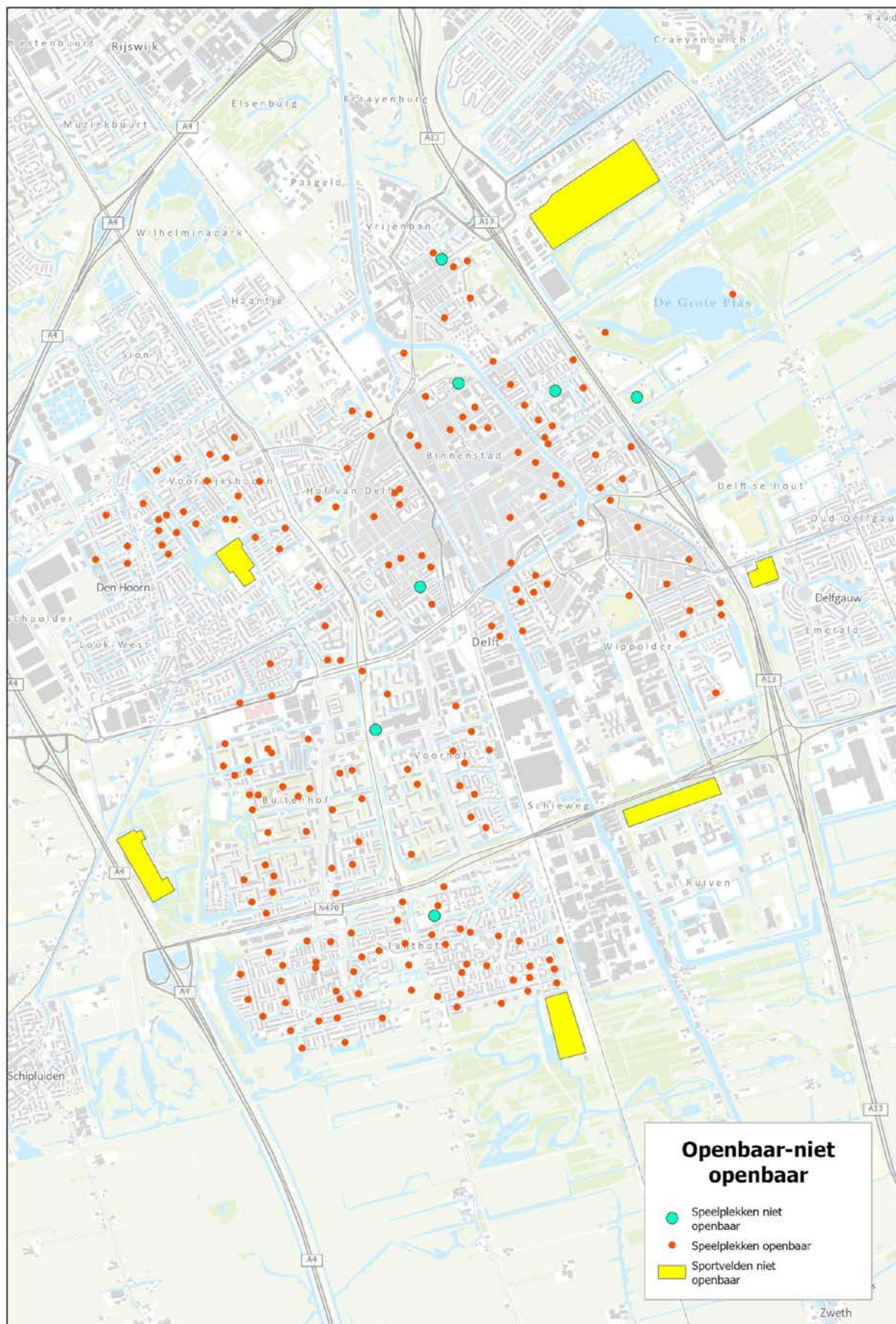
De Haagse Hogeschool voerde in samenwerking met de Hogeschool van Amsterdam een tweejarig onderzoek uit naar buitenspelen in Delft, Den Haag en Amsterdam. In Delft vond dit onderzoek plaats in de wijk Tanthof. Het onderzoek Speelvriendelijke steden⁴ onderstreept het volgende:

1 Jantje Beton > Graag ontvang ik de voetnoottekst/link

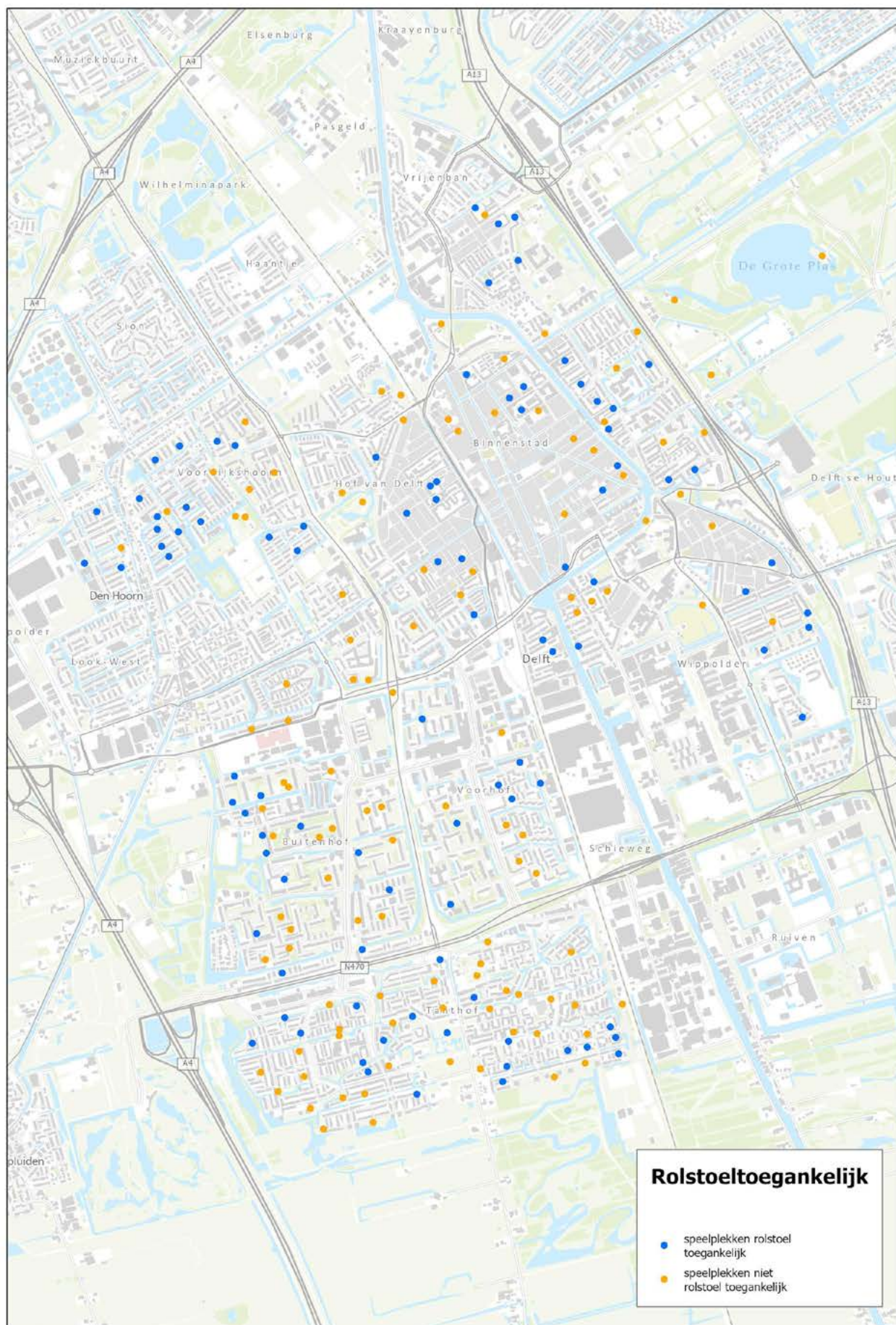
2 Speelvriendelijke steden

3 Jantje Beton | Elk kind moet kunnen buitenspelen, elke dag!

4 Speelvriendelijke steden

Figuur bijschrift?

Figuur bijschrift?

- Voor de allerkleinsten van 0 tot 4 jaar zijn kleinere speeltuinen of speelplekken met een laagdrempelig aanbod, dicht bij de eigen buurt belangrijk;
- Kinderen in de basisschoolleeftijd mogen naarmate ze ouder worden, steeds wat meer en, op eigen gelegenheid, wat verder weg. Zij verkennen steeds meer de eigen wijk. Uitdaging en variatie tussen speelplekken dragen bij aan het blijven buitenspelen;
- Naar mate jongeren ouder worden, spelen zij minder. Wel willen zij graag een eigen plek, bijvoorbeeld om te chillen of samen te bewegen/sporten.

Gezien de verschillende behoeften tussen leeftijdsgroepen, is verschil in uitdaging en variatie op een speelplek, maar ook tussen speelplekken van belang. Het kan het bijdragen aan het stimuleren van buitenspelen bij (oudere) kinderen.

4.2.2 Bewegen

Overgewicht neemt toe

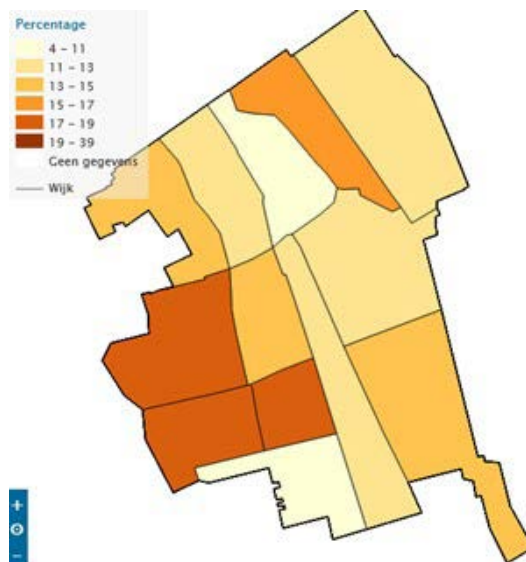
Steeds meer volwassenen en kinderen hebben te maken met overgewicht. Dat komt deels door een gebrek aan beweging. De beweegrichtlijnen geven een advies voor de hoeveelheid beweging die nodig is voor een goede lichamelijke en mentale gezondheid. Op figuur 1 is weergegeven uit welke onderdelen de beweegrichtlijnen bestaan. De situatie in Delft:

Beweegrichtlijn

- 50-60% van de Delftse volwassenen (18-65 jaar) voldoet aan de beweegrichtlijnen. Dit zijn met name bewoners in de binnenstad en de wijk Hof van Delft. Deze score ligt boven het landelijke gemiddelde van 46,8%;
- Vanaf 65 jaar voldoet minder dan 40% aan de richtlijnen.

Overgewicht

- 40% van de Delftse volwassenen (18-65 jaar) heeft overgewicht. Het landelijk gemiddelde ligt op 51%;
- 13% heeft hoog tot ernstig overgewicht. Dit is 3% onder het landelijk gemiddelde van 16%. Met name in de wijken Buitenhof, Voorhof en Wippolder is dit percentage hoger. In onderstaande afbeelding is dit weergegeven;

Figuur 2 Overgewicht in Delft (18 - 65 jaar, bron: buurtatlas)

- 10-15% van de kinderen onder de 4 jaar heeft overgewicht⁵. Dit komt vooral voor in de wijken Voorhof, Buitenhof en Tanthof-Oost;
- 20% van de kinderen tussen 10 en 14 jaar heeft overgewicht. Opvallend is dat rond deze leeftijd het percentage ook toeneemt in de wijken Tanthof-West en Wippolder⁶.

Figuur 1 Beweegrichtlijnen (bron: Kenniscentrum Sport)

⁵ Over gewicht. Trends overgewicht bij kinderen in de regio Zuid-Holland West 2014-2020 en trends tijdens Covid -19

⁶ Gezondheidsmonitor Jeugd 2023. GGD Haaglanden GGD DHOR 2024

Mensen sporten steeds meer alleen en/of ongeorganiseerd

Uit onderzoek van NOC*NSF naar de wijze waarop Nederlanders sporten⁷, blijkt dat het grootste deel van de sporters ongeorganiseerd en alleen sport. Dit geldt voor zowel jeugdigen (54%) als volwassenen (36%). Om deze substantiële groep optimaal te faciliteren en anderen te stimuleren ook meer te gaan sporten en bewegen, is een goede inrichting van de openbare ruimte noodzakelijk. Urban sports-voorzieningen, zoals elementen voor skaten, freerunnen, etc., passen daar goed bij. Daarnaast zien we dat volwassenen en ouderen op veel verschillende manieren (willen) bewegen en elkaar ontmoeten. Voorzieningen voor bootcamp, hardloop- en wandelroutes of calisthenics sluiten daar goed bij aan.

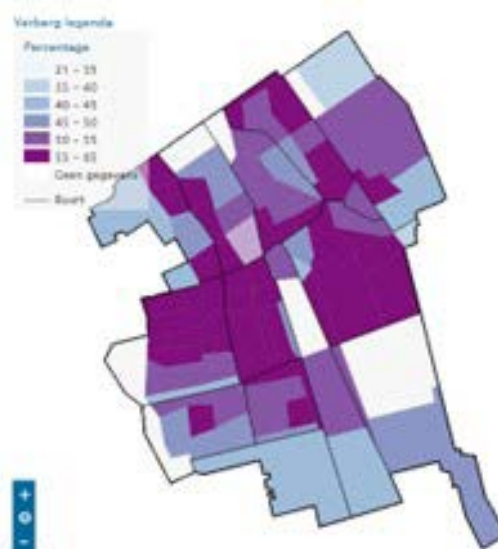
4.2.3 Ontmoeten

Eenzaamheid is niet leeftijdsgebonden

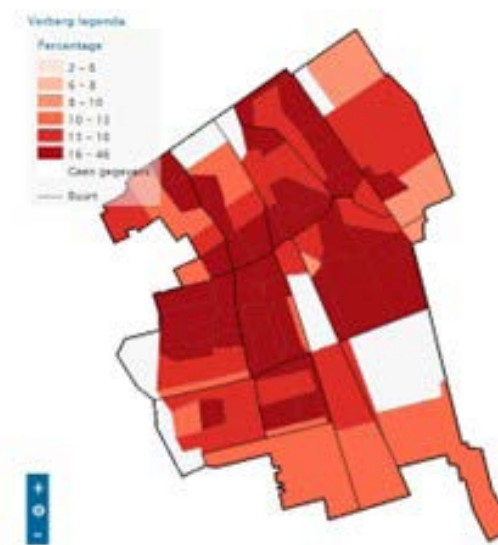
Vaak wordt gedacht dat eenzaamheid met name voorkomt bij ouderen. Het gevoel van eenzaamheid is echter niet leeftijdsgebonden, eenzaamheid kan iedereen overkomen⁸. Het percentage ernstige eenzaamheid ligt in Delft rond de 15%, wat 4% lager is dan het landelijk gemiddelde (meting 2022). In Delft geeft 55,5% van de volwassen bewoners aan eenzaamheid te ervaren. Landelijk is dit 49,2%. We zien dit met name in de wijken Buitenhof, Voorhof, Voordijkshoorn, Wippolder en Tanthof-Oost. Opvallend is dat in Tanthof-Oost het percentage ernstige eenzaamheid onder de beroepsbevolking hoger is dan onder senioren. In de onderstaande afbeeldingen zijn de percentages eenzaamheid en ernstige eenzaamheid per wijk in Delft weergegeven.

Dubbele vergrijzing benadrukt belang vitaal ouder worden

In Nederland neemt het aantal mensen van 65 jaar en ouder toe. En binnen deze groep stijgt het aantal 80-plussers. Daardoor is er de komende jaren sprake van een dubbele vergrijzing. Voor ouderen is het daarom belangrijk om vitaal te worden en te blijven. Daarnaast worden senioren gestimuleerd zo lang mogelijk zelfstandig thuis te blijven wonen. Een toename van het aantal 65-plussers vraagt daarom iets van de inrichting van de openbare ruimte. De actieradius van ouderen neemt af, waardoor goed toegankelijke recreatieve routes met voldoende rustplekken belangrijker worden.

Eenzaamheid 18-65 jaar

Ernstige eenzaamheid 18-65 jaar

⁷ [def-zo-sport-nl-2023-digitaal_.pdf \(nocnsf.nl\)](#)

⁸ [Aanpak eenzaamheid | Eenzaamheid | Rijksoverheid.nl](#)

4.3 Onderzoek naar beleving van bewoners

Om beter te begrijpen hoe bewoners de huidige openbare ruimte ervaren en gebruiken in relatie tot spelen, ontmoeten en bewegen, hebben we in het najaar van 2023 Delftenaren gevraagd een vragenlijst in te vullen. Afhankelijk van hun leeftijd kregen de respondenten vragen die specifiek op hun leeftijdsgroep waren afgestemd.

Respons

In totaal hebben ongeveer 1.500 mensen de vragenlijst ingevuld. Het merendeel van de respondenten is ouder dan 25 jaar. Bijna 25% is 65 jaar of ouder, terwijl 1,5% bestaat uit kinderen tussen de 2 en 11 jaar. Daarnaast behoort 2,5% tot de jongeren en 2,8% tot de jongvolwassenen.

Belangrijke thema's

Uit de antwoorden komen drie terugkerende thema's naar voren: groen, veiligheid en drukte.

- **Groen:** Bewoners waarderen het groen in de stad enorm. Veel respondenten noemen groene plekken als aangename locaties en geven aan dat een groenere leefomgeving hen zou stimuleren om vaker naar buiten te gaan;
- **Veiligheid:** Een veiligere omgeving, betere fiets- en wandelroutes en meer speel- en beweegvoorzieningen worden vaak genoemd als verbeterpunten;
- **Drukke:** Veel bewoners ervaren de stad als druk en merken op dat de beperkte ruimte soms tot conflicten leidt. Denk hierbij aan geparkeerde fietsen op stoepen, hangjongeren op speelplekken, sport- en speelruimtes die worden gebruikt als uitlaatplaatsen voor huisdieren en verkeersonveiligheid op veelgebruikte routes.

Bewegingspatronen in Delft

De compacte structuur van Delft zorgt ervoor dat met name volwassenen zich door de hele stad verplaatsen. Dit blijkt ook uit de ingetekende routes op de kaart. De routestructuur die hieruit naar voren komt, is duidelijk zichtbaar in de onderstaande afbeelding. Hoe donkerder en dikker de lijn, hoe vaker de route wordt gebruikt.

4.4 Conclusie

Op basis van de kwantitatieve en kwalitatieve informatie, trends en ontwikkelingen, komen we tot een aantal conclusies:

- **Bewoners waarderen waardevolle groene ruimtes**

Delft is een compacte stad met meerdere stedelijke parken en een groene mal. De grotere recreatiegebieden bevinden zich vooral aan de randen van de stad. Bewoners maken hier veelvuldig gebruik van en ervaren deze gebieden als zeer waardevol;

- **Toegankelijkheid, veiligheid en variatie in speelplekken schieten tekort**

Uit feedback van bewoners blijkt dat speelplekken niet altijd op de juiste locaties liggen. Daarnaast zijn de routes naar deze plekken soms onduidelijk of onveilig. Bewoners geven aan dat meer variatie tussen speelplekken en binnen een speelplek gewenst is. Dit zou beter aansluiten bij de behoeften van verschillende wijken en buurten;

- **Verbinding en multifunctioneel gebruik kunnen beter**

De beschikbare ruimte kan slimmer en multifunctioneler worden ingezet. Daarnaast moeten routes tussen speel-, ontmoetings- en beweegplekken beter met elkaar verbonden worden. Dit kan bijvoorbeeld door de toevoeging van meer groen en bankjes;

- **Wensen van bewoners verschillen per buurt/wijk**

Om een uitnodigende en stimulerende openbare ruimte te creëren, die past bij de behoeften, zien we dat (meer) variatie en uitdaging in speel- en beweegplekken een positieve bijdrage kan leveren. Omdat de behoeften per buurt en wijk verschillen, is het essentieel om de wensen van bewoners hierin mee te nemen.

Sociaal-maatschappelijke opgaven

Kijkend naar de sociaal-maatschappelijke opgaven in Delft, vallen de volgende punten op:

- Overgewicht komt in de wijken Buitenhof, Voorhof en Tanthof-Oost aanzienlijk vaker voor dan in andere wijken;
- Eenzaamheid speelt vooral in de wijken Wippolder, Voorhof, Buitenhof en Voordijkshoorn;
- Buitenspelen moet aantrekkelijker worden, zodat kinderen meer worden gestimuleerd om buiten te bewegen.

Oplossingsrichtingen

De behoeften per wijk verschillen, maar in diverse wijken (Tanthof-Oost, Wippolder, Voorhof en Binnenstad) komen vergelijkbare aandachtspunten naar voren. Mogelijke oplossingen zijn:

- Het combineren van een groene omgeving met laagdrempelige beweegmogelijkheden om een gezonde leefstijl te stimuleren;
- Het verbeteren van de toegankelijkheid en verbindingen tussen speel-, ontmoetings- en beweegplekken;
- Het multifunctioneel inzetten van speelplekken, zodat ze geschikt zijn voor spelen, sporten en ontmoeten.
- Het betrekken van omwonenden bij de herinrichting van de openbare ruimte;
- Het creëren van schaduwrijke en koele plekken bij en rond speel-, ontmoetings- en beweegplekken.

Per wijk zullen we kijken naar de meest wenselijke en haalbare oplossingen, waarbij bewoners actief worden betrokken bij het proces.

5. Buiten wil je zijn: wat gaan we doen?

Nu we een goed beeld hebben van de huidige situatie, kunnen we vooruitkijken. Delft moet een stad zijn waar je graag buiten bent, zonder drempels om te spelen, te ontmoeten en te bewegen. Dit gaat niet vanzelf. De gemeente werkt samen met bewoners en (maatschappelijke) partners om dit te realiseren. In dit hoofdstuk geven we per doelstelling aan hoe we het gaan aanpakken.

5.1 De openbare ruimte is uitnodigend en passend bij de behoefte

Om deze doelstelling te realiseren, stellen we per wijk een wijkkaart op met gerichte maatregelen voor spelen, bewegen en ontmoeten die aansluiten bij de wensen van de gebruikers. Daarnaast passen we het beheerplan Spelen – waaronder ook sport- en trapveldjes vallen – hierop aan, zodat vervangingsopgaven hier optimaal bij aansluiten.

Verschillende behoeften

Per levensfase kunnen de behoeften en wensen voor het gebruik van de openbare ruimte verschillen. Onderstaande afbeelding geeft dit goed weer. Bij het opstellen van de wijkkaarten houden we hier rekening mee.

Uitgangspunten

Bij het uitwerken van de wijkkaarten, gelden de volgende uitgangspunten:

Voorzieningen: comfort en verblijfskwaliteit

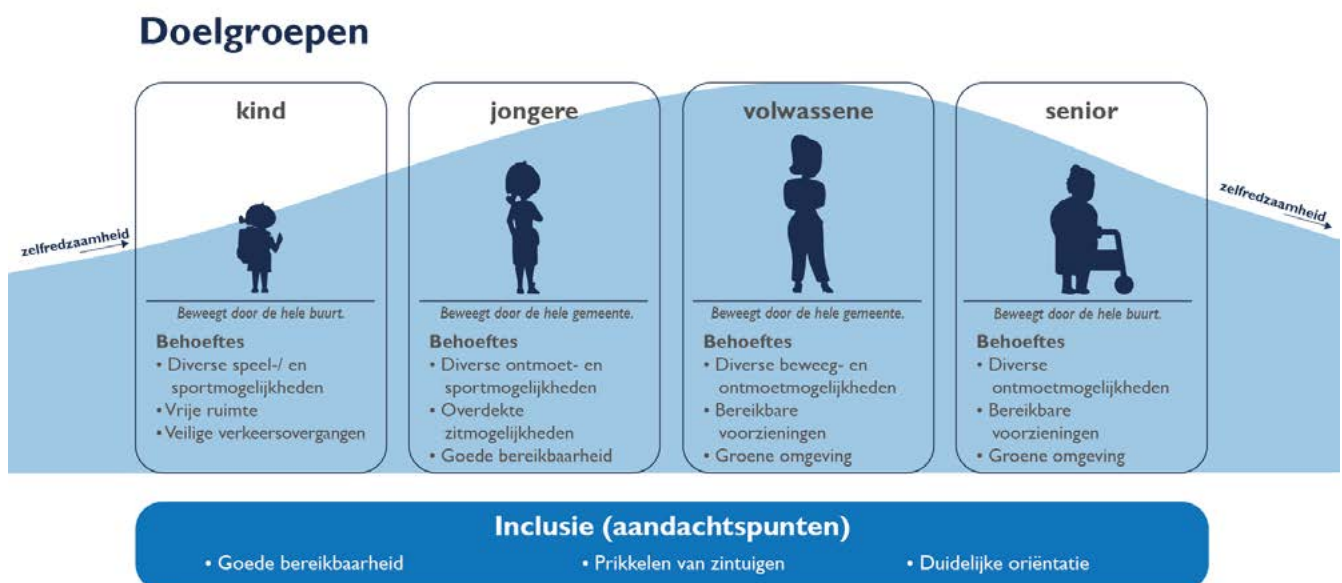
Voorzieningen zoals watertappunten, schaduwplekken en bankjes zorgen ervoor dat buiten verblijven comfortabel is. Op grotere, centrale locaties zijn deze voorzieningen een standaarduitgangspunt. Voor kleinere plekken in wijken en buurten bekijken we waar deze voorzieningen kunnen worden toegevoegd.

Toegankelijkheid en inclusie: een openbare ruimte voor iedereen

De openbare ruimte is van en voor alle Delftenaren. Voor mensen met een beperking is naar buiten gaan echter niet altijd vanzelfsprekend. Daarnaast kan niet iedereen zich overal even welkom of thuis voelen. Dat moet anders. Daarom wordt bij de (her)inrichting van grotere speel-, sport- en ontmoetingsplekken rekening gehouden met toegankelijkheid en inclusie. Dit sluit aan op de inclusieagenda “Samen naar een toegankelijker Delft”. Op wijk- en buurtniveau streven we naar een evenwichtige spreiding van toegankelijke plekken, zodat iedereen zich uitgenodigd voelt om mee te doen.

Uitdaging en variatie: een ruimte die motiveert

Een uitnodigende openbare ruimte stimuleert bewoners om daadwerkelijk naar buiten te gaan. Daarom is het belangrijk dat er voldoende variatie en uitdaging is voor verschillende leeftijdsgroepen. We richten ons op diversiteit binnen speel-, ontmoetings- en beweegplekken op buurt-, wijk- en stadsniveau. Een goede spreiding van voorzieningen, zodat elke buurt aantrekkelijke plekken heeft.

Figuur 3 Behoeftes en wensen per levensfase

Actiepunten

1. Wijkkaart per wijk

We stellen per wijk een wijkkaart op. Een wijkkaart biedt een lijst van mogelijk gerichte maatregelen voor spelen, bewegen en ontmoeten. Hierbij letten we op voorzieningen, toegankelijkheid, inclusiviteit, uitdaging en variatie.

2. Inzicht in de dekking van speelplekken

We onderzoeken de dekking van het aantal speelplekken per wijk, mede op basis van de actieradius van verschillende leeftijdsgroepen.

3. 'Werk-met-werk maken'

Bij (grootschalige) beheer- en onderhoudswerkzaamheden in de openbare ruimte kijken hoe we gelijktijdig maatregelen kunnen nemen om spelen, bewegen en ontmoeten meer te stimuleren. Bewoners worden gevraagd hierover mee te denken, waarbij er ook aandacht is voor kinderparticipatie.

5.2 Slimmer gebruik maken van de beschikbare ruimte

Delft staat voor grote opgaves. Naast de opgave voor spelen, ontmoeten en bewegen zijn ook de verdichtingsopgave, het klimaat, de biodiversiteit, het (fiets)parkeren en de voetganger op één, onderwerpen die hoog op de agenda staan. Het is daarom van belang slimme verbindingen te leggen tussen deze ambities. Ook moeten de verschillende belangen in de openbare ruimte zorgvuldig worden afgewogen. Spelen, ontmoeten en bewegen betekent namelijk niet dat er meer ruimte nodig is, het is juist de uitdaging dit een (betere) plek te geven in de ruimte die we al hebben.

Uitgangspunten

Bij deze doelstelling hanteren we de volgende uitgangspunten:

Niet alles inrichten

De openbare ruimte hoeft niet altijd volledig ingericht te zijn om spelen, bewegen of ontmoeten mogelijk te maken. Groene gebieden, zoals grasvelden of bosjes, kunnen juist uitnodigen tot creatief spel en spontane ontmoetingen. Daarom vermijden we een te strakke inrichting van de openbare ruimte en laten we ruimte voor eigen invulling.

Richtlijn 'Jantje Beton norm'

In Delft zijn er veel opgaves die een plek moeten krijgen. Meer verdichten kan onder andere betekenen dat er minder ruimte is om te spelen, terwijl spelen cruciaal is voor de motorische en psychosociale ontwikkeling van een kind. Jantje Beton pleit daarom voor de norm 'geen extra huis zonder extra speelruimte'. Dit houdt in dat minstens 3% van de openbare ruimte als speelruimte wordt bestemd. Deze norm is ook vastgelegd in de 'Referentienormen Maatschappelijke Voorzieningen Delft 2021' en wordt gehanteerd als richtlijn bij gebiedsontwikkelingen.

Slimme verbindingen met bestaande knooppunten

Om de schaarse ruimte optimaal te benutten, verbinden we spelen, bewegen en ontmoeten met bestaande knooppunten in wijken en buurten. Dit zijn locaties waar Delftenaren regelmatig komen of die logisch gelegen zijn op routes naar natuur- en recreatiegebieden rondom de stad, zoals basisscholen, buurthuizen en supermarkten. Door op deze plekken (informele) speelaanleidingen en beweegmogelijkheden te creëren, maken we efficiënt gebruik van de openbare ruimte. Dit vraagt mogelijk om verdere afstemming met beheerders en grondeigenaren.

Actiepunten

1. Jantje Beton-richtlijn

Ontwikkende partijen binnen gebiedsontwikkelingen hanteren de Jantje Beton-richtlijn. Daarmee is het uitgangspunt dat 3% van de openbare ruimte is bestemd als speelruimte, in samenhang met andere (groene) belangen. De gemeente toetst op deze richtlijn.

2. Voorzieningen op knooppunten

In de wijkkaarten maken we inzichtelijk welke knooppunten zich lenen om voorzieningen op het gebied van spelen, ontmoeten en bewegen toe te voegen. Deze knooppunten hebben vervolgens prioriteit bij (her-)ontwikkelingen.

5.3 Bestaande ruimte (beter) verbinden

Iedereen verplaatst zich op zijn eigen manier door de stad, wijk of buurt: wandelen, rennend, fietsend, skeelerend of met een rollator. Logische en veilige routes helpen om van plek naar plek te komen, zowel via doorgaande wegen als via aantrekkelijke, afwisselende ommetjes binnen wijken. Voor (jonge) kinderen en senioren zijn rustige 'langzaam verkeer'-routes binnen een wijk of buurt prettig, terwijl tussen wijken snellere verbindingen juist wenselijk zijn.

In de *Visie Groen en Biodiversiteit* is als strategisch doel geformuleerd om een aaneengesloten groene buitenruimte te realiseren, met een goed functionerend ecologisch netwerk van groene plekken en leefgebieden. Daarbij wordt ook ruimte geboden voor recreatief medegebruik. Daarnaast stimuleren het *Uitvoeringsplan Groen* en het *Uitvoeringsplan Klimaatadaptatie* de ontwikkeling van schaduwroutes en koele plekken, die ook van belang zijn voor spelen, ontmoeten en bewegen in de openbare ruimte. Hier sluiten wij bij aan.

Actiepunten

1. Aansluiting op beleidsvisies

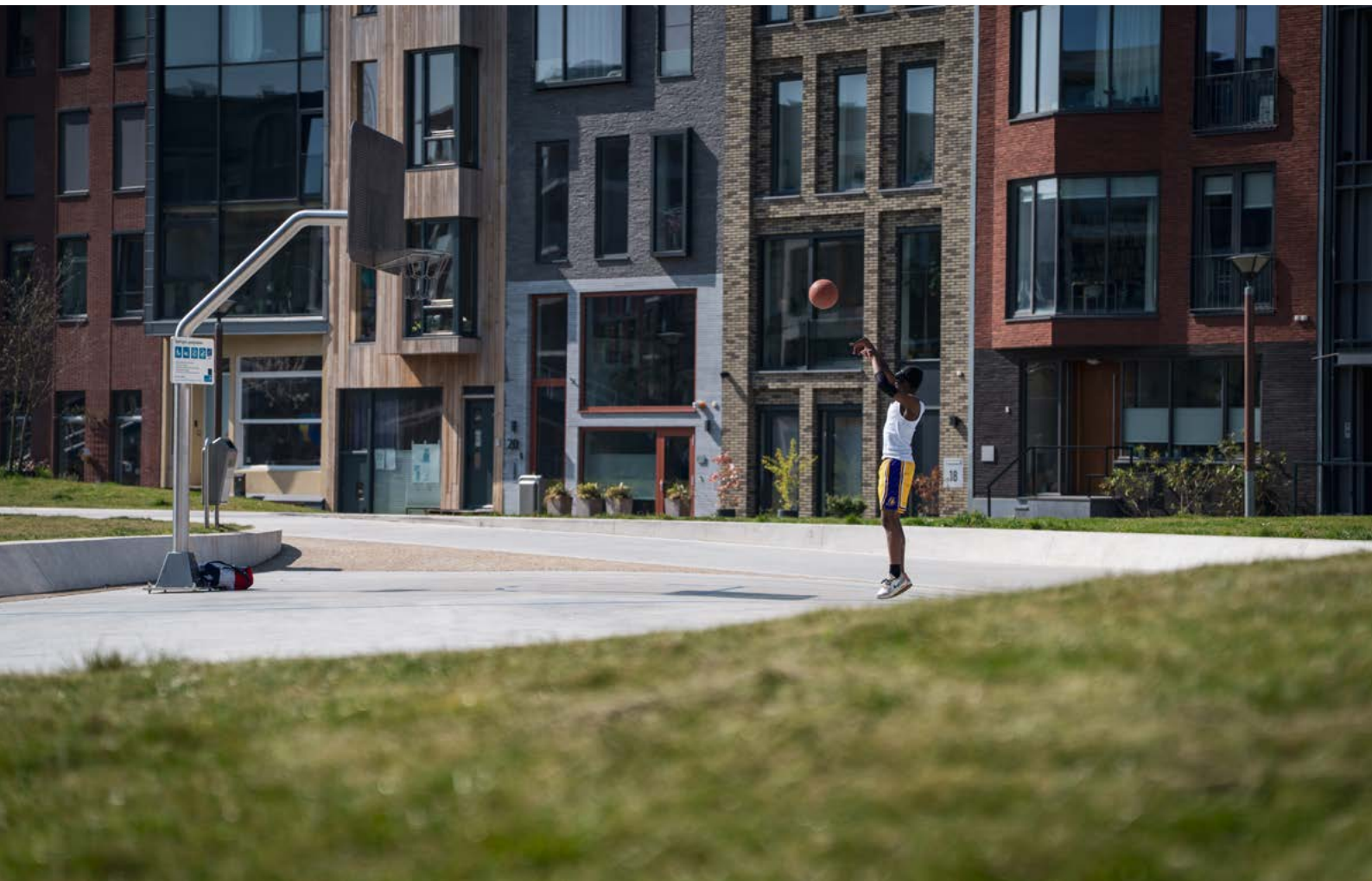
We sluiten aan bij de visie Groen en Biodiversiteit, het uitvoeringsplan Groen en het uitvoeringsplan Klimaatadaptatie om de koppeling met spelen, ontmoeten en bewegen verder vorm te geven.

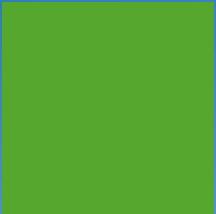
2. Verbinden van plekken en voorzieningen

Op basis van de wijkkaarten bepalen we hoe voorzieningen en openbare ruimten logisch met elkaar kunnen worden verbonden.

3. Veilige en logische routes

We benadrukken het belang van veilige en logische routes van en naar speel-, ontmoetings-, en beweegplekken in wijken en buurten en tussen wijken. In samenwerking met Mobiliteit onderzoeken we hoe deze routes optimaal kunnen worden vormgegeven.

6. Buiten wil je zijn; hoe gaan we dat doen?

Er is werk aan de winkel om van Delft de stad te maken waar je buiten wil zijn. Soms zijn daar slechts kleine aanpassingen voor nodig. Soms gaat het om grotere ingrepen om de openbare ruimte zo in te richten dat bewoners worden verleid om naar buiten te gaan. Om dit te realiseren, zetten we het beschikbare instrumentarium in. Voor het verdere vervolg sluiten we onder andere aan bij de Visie Openbare ruimte.

6.1 Beheerplan en financiën

Binnen de (financiële) kaders van bestaande beheerplannen onderzoeken we hoe we deze ambities kunnen realiseren. De ruimte hiervoor is echter beperkt, omdat beheerplannen zich vooral richten op het behoud van bestaande voorzieningen. Zo biedt het *Beheerplan Speelvoorzieningen 2024-2027* inzicht in hoe voorzieningen duurzaam in stand worden gehouden, maar houdt het geen rekening met extra wensen op het gebied van toegankelijkheid, uitdaging of variatie.

Onderhoud en extra financiering

Voor 2025 en daarna staan meerdere speelplekken op de planning voor onderhoud en beheer. Om daarbij extra kwaliteit toe te voegen, zijn aanvullende financiële middelen nodig. Daarom verkennen we externe financieringsmogelijkheden, zoals subsidies van de Provincie Zuid-Holland of de Rijksoverheid. Wel merken we op dat deze eenmalige investeringsbijdragen niet de structurele kosten voor onderhoud en beheer dekken.

Verkennen samenwerking

Daarnaast zien we kansen om aan te sluiten bij al geplande werkzaamheden in de openbare ruimte. We stemmen daarom jaarplannen goed af met de afdelingen Gebiedsbeheer en Stadbeheer. Hierdoor ontstaat een goed beeld van toekomstige werkzaamheden en onderzoeken we de mogelijkheden om voorzieningen voor spelen, ontmoeten en bewegen hierin te verwerken. Hierdoor kunnen we “werk-van-werk maken”.

Toekomstige investeringen

Met de groei van de stad wordt duidelijk dat investeringen in voorzieningen voor spelen, bewegen en ontmoeten onvermijdelijk zijn. Momenteel is er geen budget beschikbaar voor (ingrijpende) aanpassingen, het ‘werk-van-werk maken’ of het realiseren van nieuwe speel- en ontmoetingsplekken. Indien nodig zullen deze investeringen via het begrotingsproces worden ingebracht.

6.2 Vervolg: Visie Openbare Ruimte

Spelen, ontmoeten en bewegen in de openbare ruimte raken aan veel andere opgaven binnen zowel het sociale als het ruimtelijke domein. De openbare ruimte vervult sowieso een centrale rol bij tal van stedelijke vraagstukken. Om deze opgaven goed te integreren, wordt een nieuwe *Visie Openbare Ruimte* opgesteld. Deze visie heeft als doel om waar mogelijk ambities te combineren en waar nodig prioriteiten te stellen. Zo biedt het een helder kader voor het afwegen van belangen in de Delftse openbare ruimte.

Colofon

Dit is een uitgave van

Gemeente Delft
Postbus 78,
2600 ME Delft
Telefoon 14015
Internet www.delft.nl

Foto's:

Alyssa van Heyst www.alyssavanheyst.nl

maart 2025